

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vilniaus universiteto
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
OPTOMETRIJA
VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. Prof. Artūras Jukna (grupės vadovas), akademinės bendruomenės atstovas
2. Doc. dr. Arvydas Gelžinis, akademinės bendruomenės atstovas
3. Vytautas Kučinskas, studentų atstovas

Vertinimo koordinatoriė – Daiva Suchockaitė

2021
Vilnius

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Optometrija
Studijų kryptių grupė (-ės)	Sveikatos mokslai
Studijų kryptis (-ys)	Medicinos technologijos (G09)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė, 4 metai
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Sveikatos mokslų bakalauras, optometrininkas

TURINYS

I. ĮŽANGA.....	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ.....	6
2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	6
<i>Pagrindiniai Programos išskirtinimai:</i>	11
<i>Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:</i>	11
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	14
<i>Pagrindiniai Programos išskirtinimai:</i>	16
<i>Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:</i>	16
3.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	17
<i>Pagrindiniai Programos išskirtinimai:</i>	19
<i>Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:</i>	19
3.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	19
<i>Pagrindiniai Programos išskirtinimai:</i>	21
<i>Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:</i>	21
3.5. DĖSTYTOJAI	22
<i>Pagrindiniai Programos išskirtinimai:</i>	22
<i>Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:</i>	23
3.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI.....	23
<i>Pagrindiniai Programos išskirtinimai:</i>	24
<i>Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:</i>	24
3.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS	25
<i>Pagrindiniai Programos išskirtinimai:</i>	26
III. REKOMENDACIJOS	26
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS	29

I. ĮŽANGA

Informacija apie mus supančią aplinką gaunama vizualiai suvokiant kūnų formą, spalvą, dydį ir atstumą iki jų. Suvokimas padeda orientuotis erdvėje, atpažinti ir rasti reikiamus objektus, atlikti kvalifikuotus darbus ir pasiekti trokštamą rezultatą. Regėjimo dėka gaunama didžioji informacijos dalis apie mus supančią aplinką. Tačiau, kartu su civilizacijos progresu, išsivysčiusių visuomenių populiacijoje atsiranda vis daugiau asmenų, turinčių akių ligų ir regėjimo sutrikimų. Refrakcijos ydos – viena dažniausių regos sutrikimų priežasčių, tarp kurių dominuoja trumparegystė. Atsižvelgiant į dabartinius trumparegystės paplitimo didėjimo tempus, ši liga po 25-30-ies metų gali paliesti pusę pasaulio gyventojų, iš kurių per 10 proc. gali sudaryti negaluojančią vidutinio ir aukšto laipsnio trumparegystę. Refrakcijos ydų diagnostika ir korekcija užima didelę gydytojo oftalmologo darbo laiko dalį, tad neretai apsunkinamas kitomis akių ligomis sergančių pacientų pateikimas oftalmologinei konsultacijai. Pasaulyje ši problema sprendžiama refrakcijos ydų koregavimą papildomai deleguojant optometrininkams, kurie, savo kompetencijų ribose, gali perimti oftalmologų ir šeimos gydytojų darbo krūvio dalį, t. y., laiku pakoreguoti pacientų regos sutrikimus ir atlikti kvalifikuotą pirminę sveikatos priežiūrą.

Vilniaus universitetas (toliau - VU), ketindamas vykdyti pirmosios studijų pakopos *Optometrija* studijų programą (toliau - Programa), kreipėsi į Studijų kokybės vertinimo centrą (toliau - SKVC) dėl VU pasiruošimo Programą vykdyti įvertinimo. Programos išorinis vertinimas atliekamas SKVC paskirtų ekspertų grupės, vadovaujantis 2019 m. liepos 17 d. patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-835 „Dėl Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo, vertinamųjų sričių ir rodiklių patvirtinimo“ (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-1535). Nuolatinių studijų formos, sveikatos mokslų krypties grupei, medicinos technologijų studijų krypties priklausiančios Programos parengties ir Programos aprašo kokybė vertinta 2021 m. sausio mėn. Ekspertų grupė sudaryta iš prof. dr. Artūro Juknos (ekspertų grupės vadovo), doc. dr. Arvydo Gelžinio (ekspertų grupės nario), ir p. Vytauto Kučinsko (ekspertų grupės nario, studentų atstovo). Susipažinusi su VU pateiktais Programos vertinimui reikalingais dokumentais, ekspertų grupė 2021 m. sausio 22 d. MS Teams platformoje vykusios susitikimo metu bendravo su VU administracijos atstovais, Programos aprašo rengimo grupe, numatomais Programos dėstytojais ir socialiniais partneriais bei su asmenimis, galinčiais atsakyti į ekspertų klausimus apie Programai skirtą materialiąją bazę, ir vertino Programos parengtį ir Programos aprašo kokybės atitikimą Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodikoje, patvirtintoje SKVC direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149, ir Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168 (aktuali suvestinė redakcija nuo 2018-06-15).

VU vertinimui pateikė šiuos dokumentus: pirmosios studijų pakopos studijų programos *Optometrija* aprašo elektroninę versiją (1 egz.), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos raštą „Dėl Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesijų sąrašo papildymo“ (1 lapas), Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos elektroninį laišką „Dėl optometrininko profesijos įtraukimo į Valstybės reguliuojamų profesijų sąrašą“ (1 lapas), Ketinimų protokolą (2020-01-09), kuriame įvardintas/patvirtintas raštu susitarimas dėl Vilniaus universiteto Medicinos ir Fizikos fakultetų bendradarbiavimo kartu vykdančią studijų programą *Optometrija* (2 lapai), Profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatūros laišką dėl optometrininko profesijos įtraukimo į Valstybės reguliuojamų profesijų sąrašą, kopiją (2 lapai), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos raštą (be datos ir be rašto registracijos numerio) dėl Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesijų sąrašo papildymo (1 lapas), *Optometrija*, ketinamos vykdyti studijų programos aprašą (55 psl., be priedų),

priedą P1, su studijų dalykų (modulių) ir praktikų aprašais (217 psl.), priedą P2, su perspektyviniu materialiosios bazės gerinimo planu (7 psl.), priedą P3, su studijų programoje *Optometrija* numatyto personalo mokslinių darbų sąrašais (34 psl.), priedą P4, su Programos dėstytojų gyvenimo aprašymais (149 psl.), priedą P5, su studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro objektų registravimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-1335, nurodytais duomenimis, kurių reikia programai įregistruoti Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre (9 psl.), Vilniaus universiteto Senato nutarimo kopiją *dėl Vilniaus universiteto medicinos fakulteto pirmosios studijų pakopos Studijų programos Optometrija patvirtinimo* (2 psl.), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos raštą (be datų ir registracijos numerio) *dėl Vilniaus universiteto ketinamos vykdyti pirmosios studijų pakopos studijų programos Optometrija* (1 lapas) ir Vilniaus universiteto kreipimosi raštu į SKVC nuorašą dėl ketinamos vykdyti studijų programos Optometrija akreditavimo (447 psl.), kuriame sukelti visi aukščiau paminėti dokumentai, susiję su Vilniaus universiteto prašymu akredituoti studijų programą *Optometrija*.

Po vizito ekspertų grupė parengė Programos vertinimo išvadų projektą ir jame nurodė rekomendacijas, į kurias Programos rengėjai turėjo atsižvelgti per 10 d.d. VU pataisytą Programos aprašą pateikė 2021 m. kovo 24 d. Ekspertai, susipažinę su atliktais Programos pataisymais, papildė Programos vertinimo išvadas ir jas laiko galutinėmis.

Pirmosios studijų pakopos studijų programos *Optometrija* vertinimo proceso koordinatorė SKVC Studijų vertinimo skyriaus projekto veiklų vykdytoja p. Daiva Suchockaitė.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiančiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.*

Optometrininko profesinės kvalifikacijos specialistų parengimas ir jų vaidmuo asmens sveikatos priežiūros sistemoje neabejotinai svarbūs. Pasauliniu mastu optometrininko paslaugos reikalingos daugiau nei 2,2 milijardams žmonių, turinčių vidutinio bei sunkaus laipsnio regos sutrikimų, tokių kaip aklumą dėl nekoreguotų refrakcijos ydų, kataraktą, glaukomą, ragenos drumstį, diabetinę retinopatiją, trachomą ir/ar presbiopiją.

Lietuvoje optometrininko profesinės kvalifikacijos specialistų vis dar nepakanka. Lietuvos Respublikos statistiniais duomenimis, 2018 metais vienam oftalmologui teko pasirūpinti daugiau nei 8,33 tūkst. Lietuvos gyventojų sveikata. Tikslų duomenų apie oftalmologinių paslaugų prieinamumą trūksta, tačiau neabejotinai egzistuoja regioninis netolygumas. Didelį krūvį galima būtų palaipsniui sumažinti aukštosioms mokykloms pradėjus rengti optometrininkus, gebančius teikti gyventojams kvalifikuotas pirminės ir antrinės akių ligų profilaktikos paslaugas bei kokybišką akių klinikinės refrakcijos ydų diagnostiką ir korekciją. Tad, studijų programos tikslas – parengti sveikatos mokslų ir optometrininko profesinės kvalifikacijos bakalaurus (asmens sveikatos priežiūros specialistus), turinčius mokslu grįstų žinių bei praktinių gebėjimų, reikalingų kokybiškai refrakcijos ydų diagnostikai ir korekcijai, visapusiškam žmogaus regos ištyrimui bei akių ligų atpažinimui, naudojant šiuolaikines inovatyvias technologijas tikrai atitinka ir gerai dera su visuomenės ir darbo rinkos poreikiais, o universitetines studijas baigusių sveikatos mokslų bakalauro/optometrininko profesinės kvalifikacijos specialistų vaidmuo asmens sveikatos priežiūros sistemoje neabejotinai bus labai svarbus. Šią išvadą taip pat patvirtino nuotolinio vizito metu VU administracijos, Programos aprašo rengėjų, dėstytojų ir Programos socialinių partnerių atstovai.

Pasaulyje studijų aukštosiose mokyklose metu optometristas įgyja valstybės reglamentuotą asmens sveikatos priežiūros specialybę bei optometrininko profesinę kvalifikaciją. Deja, Lietuvos Respublikoje, optometrininko profesija vis dar neįtraukta į reglamentuojamų profesijų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. 4-486 „Dėl Lietuvos Respublikoje reglamentuojamų profesijų sąrašo patvirtinimo“. Profesijos įteisinimo link šiandien jau padaryti keli žingsniai: 2018 m. liepos 17 d. LR Sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM) išleido įsakymą Nr. V-813 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 166:2018 „Optometrininkas“ patvirtinimo“, o 2019 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr. V-1257 papildė, kad teisę verstis optometrininko praktika gali asmuo, įgijęs optometrininko profesinę kvalifikaciją (Lietuvos Respublikos Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymas Nr. XIII-3222, priimtas 2020-06-30, įsigalioja 2021-05-01). Tame pačiame SAM ministro įsakyme yra patikslinta, kad optometrininko profesinė kvalifikacija įgyjama baigus universitetinių pirmosios pakopos sveikatos mokslų studijų kryptių grupės *Optometrija* studijų programą. Vis dėl to, optometrininko profesiją į valstybės reglamentuojamų profesijų sąrašą žadama įtraukti tik nuo 2021 m. gegužės mėn. 1 d. (žr. Vilniaus universiteto pateiktus dokumentus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2020-09- (be datos) raštą Nr. (10.1.2.1E-422)10- (be rašto registracijos numerio), nepasirašytą tuometinio Sveikatos apsaugos viceministro A. Šešelgio parašu (1 psl.) ir kopiją 2020 m. spalio mėn. 4 d. e-pašto laiško adresuoto p. Birutei Kindurienei, Profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatorėi Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje, (2 psl.)). Akivaizdu, jog kol optometrininko profesinė kvalifikacija neįtraukta į Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesijų sąrašą, Programos studijų rezultatas – suteikti optometrininko profesinę kvalifikaciją pabaigusiesiems

universitetinių studijų Programą – pilna apimtimi neatitinka visuomenės ir darbo rinkos poreikių. Studijų rezultatų atitikimą/neatitikimą aukščiau paminėtiems poreikiams nulems vėlesni Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos sprendimai ir ministro būsimas įsakymas dėl Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesijų sąrašo papildymo optometrininko profesine kvalifikacija.

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.*

Programos apraše minima, jog Tarptautiniame standartiniame profesijų klasifikatoriuje ISCO-08 optometrininko profesija įtraukta į asmens sveikatos priežiūros veiklos rūšių sąrašą, o optometrininkai priskirtini asmens sveikatos priežiūros veiklą vykdančių specialistų grupei. Optometrininko parengimui (specialybės žinių perdavimui ir būtinų įgūdžių suformavimui) reikia mažiau laiko ir materialijų sąnaudų negu oftalmologo paruošimui. Tad, santykinai mažomis sąnaudomis, šalis galėtų pasirengti labai reikalingus specialistus, galinčius perimti dalį gyventojų akių sveikatos priežiūros paslaugų iš oftalmologų, suteikiant pastariesiems galimybę daugiau dėmesio skirti antrinio bei tretinio lygio akių sveikatos priežiūros paslaugų teikimui. VU misija – stiprinti Lietuvos ir pasaulio pažintines ir kūrybines galias, puoselėti akademines bei kitas dvasines ir socialines vertybes, ugdyti aktyvius ir atsakingus piliečius ir visuomenės lyderius. Programą vykdys VU Medicinos fakultetas, turintis ilgametę patirtį vykdant Medicinos, Odontologijos, Slaugos, Visuomenės sveikatos, Ergoterapijos ir Kineziterapijos studijų programas, kurias dėstantis pedagoginis personalas gali suteikti aukštos kokybės biomedicinos žinias, reikalingas Programos studentams. Apie tokių žinių poreikį optometrininko profesinės kvalifikacijos specialistams užsiminta 2018 m. liepos 17 d. LR Sveikatos apsaugos ministro įsakyme Nr. V-813 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 166:2018 „Optometrininkas“ ir 2019 m. lapkričio 5 d. įsakyme Nr. V-1257 papildant aukščiau paminėtą, jog teisę verstis optometrininko praktika gali asmenys, pabaigę universitetinių pirmosios pakopos sveikatos mokslų studijų krypties grupės *Optometrija* studijų programą ir įgiję optometrininko profesinę kvalifikaciją. Tad neabejotinai Programa taps unikalia Lietuvoje, savyje integruojanti biomedicinos mokslų srities dalykus iš Medicinos, Slaugos ir Visuomenės sveikatos studijų programų.

Optometrininko profesinės kvalifikacijos specialistų rengimas VU Medicinos fakultete gerai dera su aukštosios mokyklos misija, jos veiklos tikslais ir strategija. Esant dideliame optometrininko profesinės kvalifikacijos specialistų poreikiui Lietuvoje, institucija pajėgi parengti reikiamą specialistų skaičių, realizavusi Programą. Šiai išvadai iš dalies pritarė aukštosios mokyklos dėstytojai nuotolinio susitikimo su ekspertų grupe metu, dėstytojams pasidalijus savo patirtimi apie daugiau kaip 200 specialistų, baigusią Programą Šiaulių universitete perkvalifikavimą, suteikiant jiems papildomų žinių iš Medicinos, Slaugos ir Visuomenės sveikatos studijų programų, būtinų optometrininko profesinės kvalifikacijos specialistams.

- *Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Programos trukmė - 4 metai (240 kr.). Ji bus vykdoma nuolatine studijų forma. Programą sudaro: 15 kreditų (ECTS)¹ bendrųjų universitetinių studijų dalykų, 50 kreditų bendrųjų studijų krypties dalykų, 130 kreditų specialiųjų studijų krypties dalykų ir 5 kreditai specialybės pasirenkamųjų dalykų. Programoje 40 kreditų skirta profesinei optometrininko praktikai. Tad, Programa pilnąja apimtimi ir studijų dalykų apimtimi atitinka teisės aktų reikalavimus.

¹ Čia ir toliau tekste turima mintyje The European Credit Transfer and Accumulation System kreditus.

Programos apraše minima, jog optometrininko profesinė kvalifikacija bus suteikiama studentams, išlaikiusiems baigiamąjį kvalifikacinį egzaminą, kuriame užduotys formuluojamos iš visų specialiųjų studijų krypties dalykų ir profesinės praktikos, kai baigiamąjį kvalifikacinį egzaminą sudaro teorinė ir praktinė dalis. Tačiau, tik išlaikius teorinę dalį bus leidžiama laikyti praktinę egzamino dalį. Tad Programos rengėjai atsižvelgė į būsimų darbdavių pageidavimus studijų proceso metu būsimiems specialistams ne tik suteikti teorines žinias, bet ir suformuoti praktinius įgūdžius.

Pagal teisės aktų reikalavimus, pirmosios pakopos, vientisųjų studijų programoje kontaktinio darbo (įskaitant nuotolinį) apimtis turi būti ne mažesnė kaip 20 proc., o studentų savarankiško darbo dalis – nemažesnė kaip 30 proc. Programoje kontaktinio darbo dalis sudaro 36 proc., o savarankiško darbo dalis – 64 proc. Kaip teigiama Programos apraše, jos atitiktis teisės aktų reikalavimams suderinta su LR Sveikatos apsaugos ministerija. Suderinimas patvirtintas oficialiu 2018-05-15 raštu Nr. (10.1.4.1-302)10-3841).

Išvada: Programos apraše pateikta informacija, siekiant įrodyti Programos atitiktį teisės aktų reikalavimams, vertintina kaip pakankama, o Programos tikslai ir studijų rezultatai - kaip atitinkantys institucijos misiją, jos veiklos tikslus ir strategiją.

- *Programos studijų tikslų ir studijų rezultatų suderinamumo įvertinimas.*

Programos tikslas atitinka Medicinos technologijų studijų krypties apraše suformuluotas sąvokas ir sampratą. Tiek Programos tikslas, tiek ir jos studijų rezultatai pagrįsti akademine ir profesiniais reikalavimais, nustatytais Lietuvoje galiojančiuose teisės aktuose. Programos tikslo, Programos siekinių ir studijų dalykų sąsajos parengtos vadovaujantis 24 bendraisiais teisės aktais (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 14-15 psl.) ir 5 specialiaisiais teisės aktais (ten pat 15 psl.).

Studijų turinys gerai dera su Programos tikslu, sudarant palankias sąlygas studentams ugdyti būtinas bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas bei pasiekti numatytus Programos studijų rezultatus. Studijų dalykai išdėstyti nuosekliai, siekiant, kad pirmiausiai studentai įsisavintų biomedicinos fundamentinių mokslų dalykus, o vėliau – klinikinius dalykus, lygiagrečiai išugdant optometrininko bendrąsias kompetencijas. Programos apraše minima, jog aukštosios mokyklos parengti specialistai gebės kvalifikuotai dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, optikos salonuose, socialinės globos įstaigose, savarankiškai ir/ar komandoje su kitais asmens sveikatos priežiūros ir/ar socialinės globos specialistais. Kompetencijas darbui šiose srityse tikėtina galima išugdyti sėkmingai įgyvendinus Programos apraše (žr. 11 psl.) įvardintus dvylika studijų rezultatų, kurių dėka bus formuojami Programą studijuojančiųjų socialiniai ir asmeniniai, žinių ir jų taikymo, tyrimų vykdymo bei specialieji gebėjimai. Programos apraše išvardinti studijų dalykai ir jų eiliškumas gerai apgalvoti, logiškai pagrįsti ir potencialiai gali leisti vykdytojams pasiekti Programos tikslą.

Programos tikslas ir jos turinys atitinka Medicinos technologijų studijų krypties apraše suformuluotas sąvokas ir jų sampratą, o baigusių studijas gebėjimai ir programoje planuojami studijų rezultatai - Medicinos technologijų studijų krypties apraše įvardintus būtinus bendruosius ir specialiuosius studijų rezultatus bei Lietuvos medicinos normos MN 166:2018 Optometrininkas reikalavimus.

Reikia pažymėti, kad pateiktame Programos apraše (2020-10-06) 1 lentelėje (11–12 psl.) pateikiamų Specialiųjų gebėjimų kompetencijų sąrašas baigiasi ties 5.3-uju punktu, tuo tarpu 5 lentelėje (21–28 psl.) pateiktame Programos plane, atskleidžiant ryšius tarp ugdomų kompetencijų, studijų siekinių ir studijų dalykų nurodoma, jog bus ugdoma 5.4 kompetencija (23–24, 27–28 psl.). Reikėtų patikslinti, kokia ugdoma kompetencija Programos plane žymima 5.4-uju punktu.

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.*

Programos aprašo Priede 01 2020-09-03 studijuojamų dalykų aprašuose pateikta informacija apie 11-os studijų dalykų, sudarančių 240 kr. apimties Programos turinį.

- ❖ *1-2 semestrai. Biomedicinos mokslai (30 kr.) ir Geometrinė ir Banginė Optika (10 kr.).* Studijas pradėti biomedicinos ir fizikos mokslais atrodo labai logiška. Abi disciplinos tarpusavyje gerai dera, nes banginės ir geometrinės optikos studijos bei supratimas, kodėl pasireiškia optiniai reiškiniai gali padėti studijuojančiajam geriau suprasti akių anatomiją (t. y. mokslą apie sandarą) ir histologiją (t. y. mokslą apie audinius), nagrinėjamus biomedicinos moksluose. Šiame kontekste labai gerai tinka banginės optikos laboratoriniai darbai, kurių metu studentai galės įsitikinti praktiškai paskaitų metų apibūdintų optikos dėsnių veikimu. Reikia pažymėti, jog dviem (iš 11) laboratorinių darbų (temomis: *Šviesos difrakcija, jai (?) sklindant per optines sistemas* ir *Furjė optika ir jos panaudojimas optinių atvaizdų korekcijai* skiriama tik po 1 akad. val. tad, neaišku, kaip studentai spės atlikti visas laboratorinių darbų užduotis 1 akad. val. užsiėmimo metu.
- ❖ *3 semestras. Regos sistema (fizika) ir jos koregavimo priemonės bei optometrinių tyrimų technologijos (25 kr.) ir Neurobiologija ir regimasis suvokimas (10 kr.).* Trečiajame semestre numatyti studijų dalykai taip pat gerai dera tarpusavyje, vienas kitą papildydami svarbiomis žiniomis. Jei *Neurobiologija ir regimasis suvokimas* daugiau dėmesio skiria neurobiologijai ir sensorikai, visuminiam regos funkcijos (nuo akies iki smegenų žievės regos centrų) suvokimui, tai *Regos sistema (fizika) ir jos koregavimo priemonės bei optometrinių tyrimų technologijos* jį perkelia į regos, susijusios su pačios akies fizikinėmis savybės bei jų pokyčiais, koregavimo priemones, daugiau dėmesio skiriant oftalmologinių, multifokaliųjų lęšių savybėms ir jų kokybės, veikiant išoriniams poveikiams, įvertinimui. Tačiau vertinimui pateiktame programos apraše trūksta paaiškinimo, koku tikslu studijų dalykas *Neurobiologija ir regimasis suvokimas* (10 kr.) išskaidytas į dvi dalis, dėstomas 3-ajame ir 5 semestruose (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas 17-18 psl.).
- ❖ *4 semestras. Akių judesiai ir binokulinis regėjimas (5 kr.) ir Akių ligos ir kontaktiniai lęšiai* studijų dalykais baigiamas 2 metų (120 kr.) studijų laikotarpis. Ketinamos vykdyti studijų programos apraše nepagrįstas studijų dalyko *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas* skaidymas į dvi dalis, dėstomas 4-ąjį ir 6-ąjį semestruose. Siekiant objektyviai įvertinti studijų dalyko *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas* poreikį, trūksta paaiškinimo, kaip tokios temos kaip (žr. Priede 01 2020-09-03, 88-89 psl.):
<...> Psichologijos mokslo samprata. Psichologijos tyrimų sritys. Psichikos raida. Psichinių reiškinių rūšys: psichiniai procesai, psichinės būsenos ir psichinės savybės. Elgesio apibūdinimas. Žmogaus raidos eigoje vykstantys fiziniai, psichologiniai ir socialiniai pokyčiai. <...>;
<...> Psichologijos tyrimo metodai.<...>;
<...> Objektyvių duomenų apie psichinius reiškinius rinkimo būdai: stebėjimas ir savistaba, eksperimentas, pokalbis ir anketos, žmogaus veiklos produktų analizė, testavimas, klinikinis metodas, psichofiziologinis tyrimas. Tyrimo duomenų kokybinė ir kiekybinė analizė ir apibendrinimas. <...>;
ir/ar
<...> Tarpkultūrinio bendravimo ypatumai.
Bendravimas ir kultūrinės dimensijos (individualizmas, kolektyvizmas; monochroniškumas, polichroniškumas). Kultūra ir konfliktas. Tarpkultūrinio bendravimo barjerai.<...>; ir
<...> Edukologija: samprata ir sandara. Edukologijos dalykas, mokslo sistema. Ugdymas ir kultūra Ugdymo principai, tikslai. Sudėtinės ugdymo dalys. Žmogus - ugdymo objektas ir subjektas. Žmogaus socializacija.<...>
siejasi/dera su studijų dalyko pavadinimu: Akių judesiai ir binokulinis regėjimas.

- ❖ *5-6 semestrai. Neurobiologija ir regimasis suvokimas* (5 kr.) ir *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas* (5 kr.) studijų dalykų pavadinimai logiškai pagrįsti. Jie gerai dera su *Regos pakitimai ir bendrieji sisteminiai susirgimai, regos reabilitacija* ir *Optometrininko praktika* studijų dalykais. *Optometrininko praktika* išdalinta į 4 dalis ($5 + 5 + 15 + 20 = 45$ kr.) ir studijuojama 4 semestrus, pradedant 5-uoju. Praktika, kurios metu studentai mokysis/ugdysis klinikinės-praktinės žinias, įgūdžius, gebėjimus ir kompetencijas, galutinai įgyjant profesinę optometrininko kompetenciją, labai gerai integruota į Programos studijų procesą. Kaip buvo įsitikinta ekspertų grupės susitikimo su Programos socialiniais partneriais metu, praktika labai skatintina bei remiama, socialiniams partneriams mielai sutinkant savo atstovaujamų institucijų sąskaita sudaryti studentams visas sąlygas, būtinas universiteto rengiamų specialistų praktinių įgūdžių formavimui. Pažymėtina, jog studijuojančiųjų praktiniai įgūdžiai bus formuojami/lavinami specialiose simulatorių klasėse, vadovaujant *Optometrija* Programos dėstytojams. Labai pagirtina, kad profesinė optometrijos praktika žadama atlikti klinikinėse universiteto bazėse (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 18 psl.).
- ❖ *7-8 semestrai. 7-ajame semestre baigiamos Bendrasis tobulėjimas* studijų dalyko studijos. Studijų dalykas, pradėtas studijuoti nuo 1-ojo semestro, sudaro $5 + 5 + 5 + 10 + 5 = 30$ kr. Dalykas išskaidytas į 6 dalis (*Visuomenės sveikata, vadyba ir sociologija; Edukologija ir psichologijos pagrindai; Pirmoji pagalba ir slaugos pagrindai; Profesinė kalba; Matematika ir statistinė duomenų analizė; Specialybės pasirenkamieji dalykai*, kurią sudaro pasirinktinai *Sveikatos teisė ir bioetika* arba *Sveikatos raštingumas*, arba *Sveikatos priežiūros kokybės valdymas* dalykai). Studijų dalykų turinys gerai atspindi Programos studijų rezultatus. Dalykų dėstytojai rengiamasi naudoti tinkamus studijų metodus ir pritaikyti adekvačius žinių vertinimo metodus. Studijų dalykas *Bendrasis tobulėjimas* potencialiai gali padėti išugdyti studentų analitinį ir kritinį mąstymą, analizuojant visuomenės sveikatos problemas ir iššūkius, nagrinėjant populiacijos sveikatą ir jos socialinius ir ekonominius veiksnius bei turimas žinias panaudoti sprendžiant visuomenės sveikatos problemas, identifikuojant/reflektuojant sveikatos priežiūros srityje kylančias etines problemas bei jas sprendžiant, remiantis etiniais principais bei teisės normomis.

7-ojo semestro metu numatyta *Regos pakitimai ir bendrieji sisteminiai susirgimai, regos reabilitacija* studijų dalyko, studijuojamo du semestrus, studijų pabaiga. 15 kr. apimties studijų dalykas (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 16 psl.) sudarytas iš trijų dalių: (i) *Silpnaregystė ir regos reabilitacija*, (ii) *Regos patologija, bendrieji sisteminiai sutrikimai, amžiniai regėjimo pakitimai* ir (iii) *Įvadas į refrakcinę chirurgiją* studijų sub-dalykų. Tačiau, Priede 01 2020-09-03 pateiktuose studijuojamų dalykų aprašuose informacijos apie šį studijų dalyką ir jo sudėtinės dalis informacijos nerasta. Programos aprašą būtina papildyti trūkstama informacija.

Informacija apie *Mokslinio tyrimo metodologija ir bakalauro baigiamasis darbas* studijų dalyką, studijuojamą 3-ojo, 6-ojo ir 8-ojo semestrų metu (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 3 lentelė. Optometrijos bakalauro studijų programos modulių ir kreditų struktūra pagal semestrus, 17 psl. ir ten pat 5 lentelė Optometrijos studijų programos planas, atskleidžiant ryšius tarp ugdomų kompetencijų, studijų siekinių ir studijų dalykų) prieštaringai pateikta Programos apraše. Abiejose aukščiau paminėtose 3-oje ir 5-oje lentelėse, studijų dalyko apimtis sudaro $5 + 5 + 10 = 20$ kr., o tuomet aprašo 4 lentelėje (žr. 4 lentelė. Studijų programos atitiktis teisės aktų reikalavimams) skelbiama, jog visa baigiamojo darbo 15 kr. apimtis išdalinta sekančiai: 5 kr. Bakalauro baigiamajam darbui I; 5 kr. Bakalauro baigiamajam darbui II ir 5 kr. Baigiamajam kvalifikaciniam egzaminui. Ekspertų grupė rekomenduoja šį neatitikimą pašalinti.

Išvada: Formaliai Programos dalykų visuma užtikrina studento nuoseklų kompetencijų ugdymą (-si) bei tenkina formalius reikalavimus, tačiau Programos apraše ir Priede 01 2020-09-03 pateikta nepilna informacija, todėl apsunkinamas objektyvus Programos dalykų visumos kokybės ir studento nuoseklaus kompetencijų ugdymo (-si) įvertinimas.

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.*

Programos apraše teigiama, kad ją taip pat sudaro bendrieji universitetinių studijų dalykai (moduliai). Jie skirti studentų bendrųjų akademinių žinių ir kompetencijų lavinimui bei tobulinimui. Numatyta pasirenkamųjų studijų dalykų apimtis – 15 kreditų. Bendruosius universitetinių studijų dalykus planuojama studijuoti 2-ajame, 4-ajame ir 5-ajame semestruose, tačiau, iš kokių dalykų konkrečiai studentai galės rinktis informacija nei Programos apraše, nei Priede 01 2020-09-03 nepateikta.

Iš specialybės pasirenkamųjų dalykų Programos studentai galės rinktis vieną iš trijų, 5 kr. apimties studijų dalykų: *Sveikatos teisė ir bioetika* arba *Sveikatos raštingumas*, arba *Sveikatos priežiūros kokybės valdymas*. Galimi pasirinkimai tinkamai atspindėti Programos apraše ir Priede 01 2020-09-03.

Pagrindiniai Programos išskirtinumai:

1. Optometrininko profesinę kvalifikaciją turinčių specialistų rengimas VU Medicinos fakultete gerai dera su institucijos misija, jos veiklos tikslais ir strategija.
2. Studijų turinys gerai dera su Programos tikslu, sudarant palankias sąlygas studentams ugdyti būtinas bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas bei pasiekti numatytus studijų rezultatus. Programoje siekiama, kad pirmiausiai studentai įsisavintų biomedicinos fundamentinių mokslų dalykus, o vėliau – klinikinius dalykus, lygiagrečiai ugdamt jų optometrininko bendrąsias kompetencijas.

Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:

1. Vertinimui pateiktos informacijos nepakanka siekiant įsitikinti, jog optometrininko profesiją į valstybės reglamentuojamų profesijų sąrašą bus įtraukta nuo 2021 m. gegužės mėn. 1 d. (žr. VU pateiktus dokumentus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2020-09- (be datos) raštą Nr. (10.1.2.1E-422)10- (be rašto registracijos numerio), nepasirašytą Sveikatos apsaugos viceministro parašu (1 psl. apimties dokumentas) ir kopiją 2020 m. spalio mėn. 4 d. e-pašto laiško adresuoto p. Birutei Kindurienei, Profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriui Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje, (2 psl. apimties dokumentas)). Nesant valstybės strategijos lygmens spendimo universitetinių studijų pirmosios pakopos studijų programa *Optometrija* vertintina kaip pilna apimtimi neatitinkanti visuomenės ir darbo rinkos poreikių.
2. Priede 01 2020-09-03 ir/ar Programos apraše trūksta paaiškinimo apie *Banginė Optika* studijų dalyko laboratorinių darbų (temomis: *Šviesos difrakcija, jai (?) sklindant per optines sistemas* ir *Furjė optika ir jos panaudojimas optinių atvaizdų korekcijai* turinį ir pagrįsti, jog studentai tikrai suspės atlikti visas laboratorinio darbo užduotis per 1 akad. val.
3. Programos aprašą reikia papildyti informacija pagrindžiant *Neurobiologija ir regimasis suvokimas* (10 kr.) studijų dalyko skaidymą į dvi dalis, dėstomas 3-ajame ir 5 semestruose (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 17-18 psl.).
4. Programos aprašą reikia papildyti informacija pagrindžiant *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas*, studijų dalyko skaidymą į dvi dalis, dėstomas 4-ajame ir 6-ajame semestruose. Taip pat trūksta paaiškinimo, kaip, Programos rengėjų nuomone, tokios temos kaip (žr. Priede 01 2020-09-03, 88-89 psl.):
žr. pvz. <...> Psichologijos mokslo samprata. Psichologijos tyrimų sritys. Psichikos raida. Psichinių reiškinių rūšys: psichiniai procesai, psichinės būsenos ir psichinės savybės. Elgesio apibūdinimas. Žmogaus raidos eigoje vykstantys fiziniai, psichologiniai ir socialiniai pokyčiai.
<...>;
<...> Psichologijos tyrimo metodai.<...>;

<...> *Objektyvių duomenų apie psichinius reiškinius rinkimo būdai: stebėjimas ir savistaba, eksperimentas, pokalbis ir anketos, žmogaus veiklos produktų analizė, testavimas, klinikinis metodas, psichofiziologinis tyrimas. Tyrimo duomenų kokybinė ir kiekybinė analizė ir apibendrinimas. <...>;*

ir/ar žr. pvz.

<...> *Tarpkultūrinio bendravimo ypatumai.*

Bendravimas ir kultūrinės dimensijos (individualizmas, kolektyvizmas; monochroniškumas, polichroniškumas). Kultūra ir konfliktas. Tarpkultūrinio bendravimo barjerai.<...>; ir

<...> *Edukologija: samprata ir sandara. Edukologijos dalykas, mokslo sistema. Ugdymas ir kultūra Ugdymo principai, tikslai. Sudėtinės ugdymo dalys. Žmogus - ugdymo objektas ir subjektas. Žmogaus socializacija.<...>*

siejasi su studijų dalyko pavadinimu: Akių judesiai ir binokulinis regėjimas?

5. Priede 01 2020-09-03 ir/ar Programos apraše trūksta *Regos pakitimai ir bendrieji sisteminiai susirgimai, regos reabilitacija* studijų dalyko sudėtinių dalių (i) *Silpnaregystė ir regos reabilitacija*, (ii) *Regos patologija, bendrieji sisteminiai sutrikimai, amžiniai regėjimo pakitimai* ir (iii) *Išvadas į refrakcinę chirurgiją* turinio.
6. *Mokslinio tyrimo metodologija ir bakalauro baigiamasis darbas* studijų dalyko, studijuojamo 3-ojo, 6-ojo ir 8-ojo semestrų metu (žr. ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 3 lentelė (žr. 17 psl.) ir 5 lentelė (23 psl.)) apimtis sudaro $5 + 5 + 10 = 20$ kr., prieštarauja 4 lentelės (žr. 20 psl.) teiginiui, jog baigiamojo darbo apimtis 15 kr.
7. Programos apraše nepateikta informacija apie bendruosius universitetinių studijų dalykus, skirtus studentų bendrųjų akademinių žinių ir kompetencijų lavinimui bei tobulinimui. Numatyta pasirenkamųjų studijų dalykų apimtis – 15 kreditų, tačiau neaišku, kokius bendrųjų universitetinių studijų dalykus Programos rengėjai rekomenduos būsimam optometrininkui.
8. Programos apraše (2020-10-06) 1 lentelėje (11–12 psl.) pateikiamų Specialiųjų gebėjimų kompetencijų sąrašas baigiasi ties 5.3, tuo tarpu 5 lentelėje (21–28 psl.) pateiktame Programos plane, atskleidžiant ryšius tarp ugdomų kompetencijų, studijų siekinių ir studijų dalykų, nurodoma, kad bus ugdoma 5.4 kompetencija (23–24, 27–28 psl.). Reikėtų patikslinimo, kokia Specialiųjų gebėjimų kompetencija žymima 5.4 numeriu.

Pataisymai, kurie buvo atlikti reaguojant į ekspertų pastabas:

Ekspertų komentaras Nr. 1 Vertinimui pateiktos informacijos nepakanka siekiant įsitikinti, jog optometrininko profesiją į valstybės reglamentuojamų profesijų sąrašą bus įtraukta nuo 2021 m. gegužės mėn. 1 d. (žr. VU pateiktus dokumentus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2020-09- (be datos) raštą Nr. (10.1.2.1E-422)10- (be rašto registracijos numerio), nepasirašytą Sveikatos apsaugos viceministro parašu (1 psl. apimties dokumentas) ir kopiją 2020 m. spalio mėn. 4 d. e-pašto laiško adresuoto p. Birutei Kindurienei, Profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriui Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje, (2 psl. apimties dokumentas)). Nesant valstybės strategijos lygmens sprendimo universitetinių studijų pirmosios pakopos studijų programa *Optometrija* vertintina kaip pilna apimtimi neatitinkanti visuomenės ir darbo rinkos poreikių.

Atsakymas: Reglamentuojamų profesijų sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2021 m. kovo mėn. 15 d. įsakymu Nr. 4-186 “Dėl reglamentuojamų profesijų sąrašo patvirtinimo”. Profesijų sąrašė, kurį sudaro 44 profesijos, 26-ą numeriu įvardinta Optometrininko profesija (<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/281deed0856a11eb9fecb5ecd3bd711c?fbclid=IwAR2reY6rtsKs1ivKM5L-atkcDpflzWX5XK7Fe29fNVcJOWU4H77eDnGUhfo>). **Išvada:** Aukštosios mokyklos atsakymas

patvirtina, jog ketinama vykdyti studijų programa *Optometrija* vertintina kaip atitinkanti visuomenės ir darbo rinkos poreikius.

Ekspertų komentaras Nr. 2: Priede 01 2020-09-03 ir/ar Programos apraše trūksta paaiškinimo apie *Banginė Optika* studijų dalyko laboratorinių darbų (temomis: *Šviesos difrakcija, jai (?) sklindant per optines sistemas* ir *Furjė optika ir jos panaudojimas optinių atvaizdų korekcijai* turinį ir pagrįsti, jog studentai tikrai suspės atlikti visas laboratorinio darbo užduotis per 1 akad. val.

Atsakymas: Studijų dalyko pavadinimas *Šviesos difrakcija, jai sklindant per optines sistemas* pataisytas į *Šviesos difrakcija, šviesai sklindant per optines sistemas*. Studijų dalyką koordinuojantis dėstytojas J. Čeponkus pasiūlė kitokį dalyko pavadinimą: *Šviesos difrakcija sudėtingose optinėse sistemose*. Toks pavadinimas taip pat priimtinas. VU taip pat įsipareigoja peržiūrėti laboratoriniams darbams skirtas paminėtų studijų dalykų auditorines valandas ir perskirstyti taip, kad Programoje numatytos kompetencijos būtų pasiektos. Tačiau **Programos apraše studijų programos dalykų laboratoriniams darbams skirtas valandų skaičius liko nepakeistas. Taip pat lieka neaišku, kaip toks pakeitimas atsilieps kitų dalykų dėstymui reikalingam valandų skaičiui.**

Ekspertų komentaras Nr. 3-4: (i) Programos aprašą reikia papildyti informacija pagrindžiant *Neurobiologija ir regimasis suvokimas* studijų dalyko skaidymą į dvi dalis, dėstomas 3-ajame ir 5 semestruose (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 17-18 psl.) ir *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas* studijų dalyko skaidymą į dvi dalis, dėstomas 4-ajame ir 6-ajame semestruose, o taip pat (ii) paaiškinimu kaip studijų temos paminėtos Priede 01 2020-09-03, 88-89 psl. siejasi su studijų dalyko pavadinimu: *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas*.

Atsakymas (i): *Neurobiologija ir regimasis suvokimas* suskaidytas į dvi dalis, dėstomas 3-ajame ir 5 semestruose, ir *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas* suskaidytas į dvi dalis, dėstomas 4-ajame ir 6-ajame semestruose dėl nuoseklaus kompetencijų ugdymo, kad studentai pasiektų žinias ir įgūdžius per du etapus, kas pagerintų studijų kokybę ir jų pasiekimus. **VU atsakyme nepateikti argumentai, kodėl Programos rengėjai mano, jog skaidymas aukščiau paminėtų studijų dalykų į dvi dalis pagerins studijų kokybę ir studentų pasiekimus bei kodėl kitus studijų dalykus reiktų studijuoti jų neskaidant. Peršama mintis, jog kiti studijų dalykai mažiau svarbūs, siekiant aukštos studijų kokybės ir studentų labai gerų pasiekimų.**

Atsakymas (ii): Studijų programos Priede 01 2020-09-03 (88-89 psl.) paminėti netikslumai – korektūros klaida. Netikslumai ištaisyti, susiejant *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas* studijų dalyko temas su dalyko pavadinimu.

Ekspertų komentaras Nr. 5: Priede 01 2020-09-03 ir/ar Programos apraše trūksta *Regos pakitimai ir bendrieji sisteminiai susirgimai, regos reabilitacija* studijų dalyko sudėtinių dalių (i) *Silpnaregystė ir regos reabilitacija*, (ii) *Regos patologija, bendrieji sisteminiai sutrikimai, amžiniai regėjimo pakitimai* ir (iii) *Įvadas į refrakcinę chirurgiją* turinio.

Atsakymas: Atsakydama į ekspertų klausimus, VU atsiuntė informaciją, paaiškinančią trūkstamą studijų dalyko *Regos pakitimai ir bendrieji sisteminiai susirgimai, regos reabilitacija* sudėtinių dalių (i) *Silpnaregystė ir regos reabilitacija*, (ii) *Regos patologija, bendrieji sisteminiai sutrikimai, amžiniai regėjimo pakitimai* ir (iii) *Įvadas į refrakcinę (?) chirurgiją* turinį. Tačiau paaiškinime liko klaidų: tekste (žr. 14 ir 16, 157 psl., Elektroninio dokumento nuorašas.pdf) studijų dalykas vadinamas **Įvadas į refrakcijos chirurgiją**, o (žr. 34, 151 psl., Elektroninio

dokumento nuorašas.pdf) tas pats dalykas vadinamas *Įvadas į refrakcinę chirurgiją. Studijų dalyko pavadinimą reiktų suvienodinti.*

Ekspertų komentaras Nr. 6: *Mokslinio tyrimo metodologija ir bakalauro baigiamasis darbas* studijų dalyko, studijuojamo 3-ojo, 6-ojo ir 8-ojo semestrų metu (žr. ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 3 lentelė (žr. 17 psl.) ir 5 lentelė (23 psl.)) apimtis sudaro $5 + 5 + 10 = 20$ kr., prieštarauja 4 lentelės (žr. 20 psl.) teiginiui, jog baigiamojo darbo apimtis 15 kr.

Atsakymas: VU atkreipė dėmesį į ekspertų atsiliepime iškeltą klausimą ir atsiuntė pakankamai aiškų paaiškinimą dėl baigiamo darbo apimties netikslumų. Netikslumai ištaisyti.

Ekspertų komentaras Nr. 7: Programos apraše nepateikta informacija apie bendruosius universitetinių studijų dalykus, skirtus studentų bendrųjų akademinių žinių ir kompetencijų lavinimui bei tobulinimui. Numatyta pasirenkamųjų studijų dalykų apimtis – 15 kreditų, tačiau neaišku, kokius bendrųjų universitetinių studijų dalykus Programos rengėjai rekomenduos būsimam optometrininkui.

Atsakymas: VU atkreipė dėmesį į ekspertų atsiliepime užduotą klausimą ir atsiuntė paaiškinimą, jog studentai turės galimybės pasirinkti įdomius studijų dalykus, atsižvelgiant į savo pasirinktą specializaciją, galės mokytis įvairių užsienio kalbų, laisvai pasirinkti bendrąjį išsprūsimą lavinančius studijų dalykus, kurie teikia bendrojo pobūdžio žinias ir kompetencijas ir/ar leidžia jas pagilinti. Su studijų dalykų aprašais galima susipažinti adresu: [https://is.vu.lt/pls/pub/vustud.public.ni\\$wwwbul.dalsar.show](https://is.vu.lt/pls/pub/vustud.public.ni$wwwbul.dalsar.show).

Ekspertų komentaras Nr. 8: Programos apraše (2020-10-06) 1 lentelėje (11–12 psl.) pateikiamų specialiųjų gebėjimų kompetencijų sąrašas baigiasi ties 5.3, tuo tarpu 5 lentelėje (21–28 psl.) pateiktame Programos plane, atskleidžiant ryšius tarp ugdomų kompetencijų, studijų siekinių ir studijų dalykų, nurodoma, kad bus ugdoma 5.4 kompetencija (23–24, 27–28 psl.). Reikėtų patikslinimo, kokia specialiųjų gebėjimų kompetencija žymima 5.4 numeriu.

Atsakymas: VU atkreipė dėmesį į ekspertų atsiliepime užduotą klausimą ir atsiuntė papildytą *Optometrija* studijų programos aprašą specialiuoju gebėjimu: 5.4: Gebės konsultuoti kitus asmens sveikatos ir/ar socialinės globos įstaigų specialistus optometrinės priežiūros klausimais. Netikslumas ištaisytas.

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

- *Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.*

VU vykdoma mokslo veikla, susijusi su visuomenės sveikata (09B), apima mokslinius tyrimus, mokslines publikacijas, o taip pat: mokslinių konferencijų, seminarų, parodų, kvalifikacijos tobulinimo kursų organizavimą. Mokslo veiklos lygio įvertinimui taip pat labai svarbi institucijos vykdoma ekspertinė veikla ir mokslinių konsultacijų, teikiamų šalies ir užsienio visuomenės sveikatos priežiūros srities institucijoms, skaičius bei jų kokybė.

Penkerių metų 2015 - 2019 m. laikotarpiu Programoje dirbsiantys dėstytojai paskelbė 26 knygas (didžioji dalis lietuvių kalba ir skirta nacionalinei auditorijai), kurių didelė dalis mokomosios knygos, kelios jų VU leidyklos pakartotinai išleistos, ir 8 informaciniai leidiniai), publikavo per 250 mokslinių darbų moksliniuose ir mokslo populiarinimo leidiniuose, iš kurių

153 publikacijos paskelbtos moksliniuose žurnaluose, kurių tik nedidelė dalis tikrai priklauso referuojamiems Clarivate Analytics, ISI Web of Science, ISI Master Journal List duomenų bazėse. Dėstytojų mokslinių publikacijų sąrašas negali atspindėti tikrojo dėstytojų vykdomos sklaidos potencialo. Tokios mokslinės publikacijos, kaip pvz. žr. Priedas 03 2020-06-22: <...> 36. *Emeljanovas, Arūnas; Miežienė, Brigita; Česnaitienė, Vida Janina; Peterytė, Ieva; Tumynaitė, Laura; Pagirskas, Justas; Daugininkas, Darius; Liudžius, Dainius. The assessment of basic motor competencies in Lithuanian primary school: pilot study // Current issues and new ideas in sport science : abstracts of the 9th conference of the Baltic Sport Science Society, Kaunas, 27-29 April 2016. Kaunas : Lietuvos sporto universitetas, 2016. ISBN 9786098040968. p. 17-18. [M.k.: 07S] [Indėlis: 0,125]<...> ir/ar <...> 24. Jerdiakova N, Mikaliūkštienė A, Kalibatienė D. Hemolizės veninio kraujo mėginiuose įtaka kraujo tyrimų rezultatams (The Impact of Hemolysis in Venous Blood Samples on Laboratory Tests Results). Sveikatos mokslai. 2018; (28) 5: 100-106. ISSN 1392-6373.<...> ir daug kitų, esančių sąrašė, nepriskirtinos mokslinėms publikacijoms žurnaluose, referuojamuose Clarivate Analytics, ISI Web of Science, straipsnis ISI Master Journal List bazėse. Tad informaciją, pateiktą Programos aprašo skirsnyje *Mokslinės veiklos planai su studijų kryptimi, kurioje numatoma vykdyti programą, susijusioje mokslo kryptyje, jų finansinis pagrįstumas* (žr. 36-38 psl.) ir pateiktą Priede 03 2020-06-22 būtina patikslinti.*

2015-2019 m. laikotarpiu VU dėstytojai dalyvavo įvairiose tarptautinio ir nacionalinio lygmens mokslinėse konferencijose, skirtose astmos, psichinės sveikatos, skydliaukės ir kt. ligų gydymui bei profilaktikai. Dėstytojai dalyvavo vidutiniškai po 16-17 konferencijų per vienerius metus. Konferencijų sąrašas dirbtinai išplėstas. Sąrašė pakartojama ta pati konferencija kelis kartus, pvz. žr. Priedas 03 2020-06-22, 32 ir 34 psl. konferencija: <...> 3. *Aleksa, Valdemaras; Karenauskaitė, Violeta; Dikčius, Gintaras; Vilniaus universitetas. The structure of physics-teacher education at Vilnius University. Physics teaching in Europe and HOPE in perspective [elektroninis išteklius]: HOPE annual forum 2016: Constanta, Romania, September 7 - 10, 2016. Paris: Université Pierre et Marie Curie, 2016, 2016. p. 12. <...> (32 psl.) ir ta pati <...> 19. Aleksa, Valdemaras; Karenauskaitė, Violeta; Dikčius, Gintaras; Vilniaus universitetas. The structure of physics-teacher education at Vilnius University. Physics teaching in Europe and HOPE in perspective [elektroninis išteklius]: HOPE annual forum 2016: Constanta, Romania, September 7 - 10, 2016. Paris: Université Pierre et Marie Curie, 2016, 2016. p. 12.<...> pakartota to paties dokumento 34 psl. Tas pat pasakytina ir apie konferenciją <...> 17. *Kačergius T. Novel approaches for inhibition of biofilms in human microbiome. Tarptautinė mokslinė konferencija "Fundamental Science Research Day: Microbiota Alterations of Disease and Health". 2016 m. kovo 18 d., Vilnius, Lietuva. (žodinis pranešimas)<...>. Ji minima 2 kartus, t. y. Priedas 03 2020-06-22, 33 ir 34 psl. Tad informaciją, pateiktą Programos aprašo skirsnyje *Mokslinės veiklos planai su studijų kryptimi, kurioje numatoma vykdyti programą, susijusioje mokslo kryptyje, jų finansinis pagrįstumas* (žr. 36-38 psl.) ir pateiktą Priede 03 2020-06-22 būtina tikslinti.**

Kaip paminėta Programos apraše, jos dėstytojai aktyviai dalyvauja nacionaliniuose ir tarptautiniuose moksliniuose projektuose. Pagrindinis finansavimo šaltis – VU ir Lietuvos mokslo taryba. Projektai vykdyti 2013-2018 m. Iš dėstytojų vykdytų tarptautinių projektų Programos apraše minimi net 5 projektai. Vienas jų (be finansavimo šaltinio) pavadinimu - *International Contact Lens Prescribing* projektas - tiesiogiai susijęs su optometrijos sritimi. Aukštą mokslinį dėstytojų potencialą taip pat patvirtina VU Medicinos fakulteto dalyvavimas ES H2020 projekte *ENERI – European Network of Research Ethics and Research Integrity*, vykdytame 2015-2018 m. laikotarpiu. Tačiau šiuo metu VU dėstytojai dalyvauja tik viename projekte *Nordic Baltic Network of Philosophy of Medicine*, kartu su 9 tarptautiniais partneriais.

Apibendrinant, VU vykdo mokslo veiklą, susijusią su visuomenės sveikata (09B). Veikla susijusi su institucijoje ir už jos ribų atliekamais moksliniais tyrimais, kurių rezultatai publikuojami mokslines publikacijose, o taip pat su organizavimu ir dalyvavimu mokslinėse konferencijose, seminaruose. Programos rengėjai vertinimui pateikė daug informacijos, patvirtinančios jos dėstytojų kvalifikaciją, aukštą mokslinės informacijos generavimo ir

sklaidos potencialą. Tačiau, siekiant objektyviai įvertinti VU pasirengimą vykdyti Programą būtina patikslinti Programos apraše ir Priede 03 2020-06-22 pateiktą informaciją, susijusią su dėstytojų dalyvavimu mokslinės informacijos generavimo ir jos sklaidos veiklose bei jų potencialu konsultuoti studentus ir/ar vadovauti studentų mokslinei veiklai.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.*

Programos apraše teigiama, jog pasiekimai visuomenės sveikatos, medicinos technologijų, oftalmologijos ir kt. sveikatos mokslų srityse reikšmingi *Optometrija* studijų programos turiniui. Studijų turinio sąveiką su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais pareiškėjai pademonstravo pateikdami Lietuvos mokslo tarybos parengtą institucijų vertinimų suvestinę, kurioje palyginami Lietuvos aukštųjų mokyklų pasiekti rezultatai ir pažanga. Vertinant Programos apraše pateiktą informaciją (žr. 7 lentelė, 30 psl.), VU ligoninės klinikų 2016-2018 m. medicinos ir sveikatos mokslų srities darbų rezultatai neturi konkurencinio pranašumo lyginant su kitomis Lietuvos aukštojo mokslo institucijomis. Programos rengėjų pateikta informacija apie kitų institucijų, nesusijusių su VU, pasiektus rezultatus medicinos ir sveikatos mokslų srityje ekspertų vertintina kaip perteklinė, o jos analizės rezultatai nepadedą argumentuotai įrodyti, jog VU šiandien yra lyderis medicinos ir sveikatos mokslų srityje, galintis užtikrinti studentų kokybišką dalyvavimą moksliniuose tyrimuose VU mokslinėse laboratorijose, dalyvavimą nacionaliniuose ir tarptautiniuose moksliniuose projektuose bei mokslinės informacijos sklaidos veiklose Lietuvoje ir užsienyje bei tuo pačiu, užtikrinti aukščiausią Programos kokybę Lietuvoje.

Reiktų atsižvelgti, kad Programos išskirtinumas - Medicinos ir Fizikos fakultetų bendradarbiavimas, į studijų procesą taip pat įtraukiant VU Biomokslų instituto Gyvybės mokslų centro Neurobiologijos ir biofizikos katedrą. Tarpdisciplininis naujų specialistų ugdymas atveria naujas mokslinių tyrimų galimybes, tačiau jos neatsispindi arba nežymiai atspindi šiandieninėje VU veikloje.

Apibendrinus aukščiau pateiktą informaciją, darytina išvada, jog Programos studijų turinys susietas su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais, tačiau argumentuotai Programos apraše įrodyti, jog VU lyderiaujanti institucija Lietuvoje, galinti užtikrinti aukščiausią Programos kokybę, nepavyko.

Pagrindiniai Programos išskirtinumai:

Aktyvus VU dėstytojų dalyvavimas įvairiose tarptautinio ir nacionalinio lygmens mokslinėse konferencijose ir moksliniuose projektuose laikotarpiu iki 2018 m.

Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:

1. Programos apraše, skirsnyje „Mokslinės veiklos planai su studijų kryptimi, kurioje numatoma vykdyti programą, susijusioje mokslo kryptyje, jų finansinis pagrindumas“ (žr. 33-36 psl.) ir priede „Priedas 03 2020-06-22“ pateikta netiksli informacija.
2. Nuo 2018 m. ženkliai sumažėjo Programos dėstytojų dalyvavimas moksliniuose projektuose, atveriantis galimybes VU platesniam tarptautiniam bendradarbiavimui.

Pataisymai, kurie buvo atlikti reaguojant į ekspertų pastabas:

Ekspertų komentaras Nr. 1: Programos apraše, skirsnyje „Mokslinės veiklos planai su studijų kryptimi, kurioje numatoma vykdyti programą, susijusioje mokslo kryptyje, jų finansinis pagrindumas“ (žr. 33-36 psl.) ir priede „Priedas 03 2020-06-22“ pateikta netiksli informacija.

Atsakymas: VU paaiškino, jog Programos aprašas pateiktas vertinimui 2020 metais, todėl mokslinė produkcija už 2020 metus neįtraukta. **Ekspertai su Programos aprašu ir jo priedais susipažino tik 2021 m. sausio mėn. Tad taip ir lieka neaišku, kodėl planuojamų Programos dėstytojų 2020 m. mokslinė produkcija neįtraukta produkcijos aprašą.**

Ekspertų komentaras Nr. 2: Nuo 2018 m. ženkliai sumažėjo Programos dėstytojų dalyvavimas moksliniuose projektuose, atveriantis galimybes VU platesniam tarptautiniam bendradarbiavimui.

Atsakymas: VU papildomų duomenų ar paaiškinimų tuo klausimu nepateikė.

3.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Priėmimą į Programą VU planuoja organizuoti bendrojo priėmimo tvarka, reglamentuota Lietuvos Respublikos įstatymais bei nuostatomis. Priėmimą vykdys Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacija (LAMA BPO). Stojantieji į Programą bus priimti atsižvelgiant į konkursinį balą, apskaičiuojamą susumavus svertinius koeficientus brandos egzaminų ir/ar A lygio metinius pažymius bei papildomus balus. Konkursinis balas bus sudaromas iš biologijos (svertinis koeficientas 0,4) brandos egzamino rezultato, chemijos arba matematikos (svertinis koeficientas 0,2) brandos egzamino rezultato arba A lygio metinio pažymio, fizikos (svertinis koeficientas 0,2) brandos egzamino rezultato arba A lygio metinio pažymio, lietuvių kalbos ir literatūros (svertinis koeficientas 0,2) brandos egzamino rezultato. Papildomi balai prie konkursinio balo bus suteikiami (vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisiniais aktais) tarptautinių olimpiadų ir konkursų prizinių vietų laimėtojams. Studentų atrankos ir priėmimo rezultatai bus viešinami www.vu.lt (Vilniaus universiteto) ir www.mf.vu.lt (Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto) internetiniuose puslapiuose. Planuojama į Programą kasmet priimti iki 40 studentų.

Tad studentų atrankos ir priėmimo kriterijai tinkami ir bus tinkamai viešinami, išnaudojant patikimas viešinimo priemones. Informacija bus prieinama ir lengvai pasiekama VU puslapiuose.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Programos apraše paminėta, jog Europos šalių išduota profesinė kvalifikacija bus pripažįstama, jei ji atitinka ES Optometrijos specialistų Asociacijos rekomendacijas. Kitose šalyse įgytos kvalifikacijos ar dalinių studijų rezultatai bus pripažinti atlikus ekspertinį vertinimą. Ekspertinį vertinimą planuojama atliks aukštos kvalifikacijos visuomenės sveikatos priežiūros specialistai ir turintys specifinių optometrininko specialybės žinių ir paskirti šiai misijai Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanu įsakymu. Nesant tokių specialistų institucijoje, dekanas gali kreiptis į kitas Lietuvos institucijas (pvz. LR Sveikatos apsaugos ministeriją ir pavaldžias įstaigas, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją ir pavaldžias įstaigas ir kt.) ir prašyti ekspertų pagalbos.

Savišvieta ir neformaliojo būdu įgytų kompetencijų pripažinimui taikoma visa eilė dokumentų: Profesinės patirties prilyginimo aukštojo mokslo kvalifikacijai ir tai patvirtinančio dokumento išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-03-22 nutarimu Nr. 211, Neformaliojo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų, susijusių su

aukštuoju mokslu, vertinimo ir pripažinimo bendrieji principai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2017-04-24 įsakymu Nr. V-289, *Asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarkos aprašas*, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015-01-14 įsakymu Nr. V-15., *ES Tarybos rekomendacija dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo*, 2012-12-20, Nr. 2012/C398/01, Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas, 2014 m. liepos 10 d. Nr. XII-1018, *Neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodologija*. Vilnius: Lietuvos edukologijos universitetas, 2012. Tačiau Programos apraše trūksta detalesnės informacijos/diskusijos apie tai, kaip VU rengiasi pripažinti užsienyje įgytų kvalifikacijų ir dalinių studijų metu įgytas žinias.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.*

VU Medicinos fakulteto administracija suteikia stojantiems visą informaciją apie studijų procesą, dalinių studijų užsienyje galimybes, studijų įmokas, stipendijas, studijų finansavimą. Studijų proceso ir individualaus studijų plano sudarymo klausimais studentus konsultuoja Studijų programos komitetas. Akademiniai ir karjeros konsultantai įdarbinti kiekviename iš Vilniaus universiteto fakultetų. Jie konsultuoja įstojusius studijų ar su studijomis susijusiais klausimais ir pasiekiami e-pašto adresu: konsultavimas@vu.lt.

VU studentams skiriamos įvairių rūšių stipendijos (pvz. skatinamoji, socialinė, vienkartinė socialinė, vienkartinė tikslinė, vardinė ir/ar užsieniečio studento stipendija). Stipendijų skyrimo tvarka reglamentuojama VU stipendijų nuostatais, kuriuose įvardinta, jog pretendentai į stipendiją negali turėti daugiau nei vieną akademinę skolą, būti sustabdę studijų ar išėję akademinį atostogų.

VU skatinama popaskaitinė veikla. Pasižymėjusiems akademiniame, kūrybiniame, visuomeniniame arba sportiniame VU gyvenime studentams ir klausytojams skiriamos paskatos: pagyrimai, padėkos, mokslo, kūrybos ar sporto pasiekimus žymintys diplomai, stipendijos (tik studentams), kitokios įstatymams ir VU vidaus teisės aktų nuostatomis neprieštaraujančios paskatos.

Susitikimo su ekspertų grupe metu VU administracijos atstovai pažymėjo, jog studentams teikiama profesionali psichologinė parama. Dažniausiai toks poreikis iškyla egzaminų sesijų metu, kuomet studijų procesas labai intensyvus. Psichologinių paslaugų VU studentams skyriaus darbuotojų paslaugų prireikia vidutiniškai 10 studentų per dieną. VU administracijos atstovų nuomone, psichologinė parama studentams pakankama, laiku visiems prieinama ir veiksminga.

Apibendrinant, įstojusiems ir jau studijuojantiems VU teikiama visokeriopa akademinė, finansinė, socialinė psichologinė ir asmeninė parama. Vertinant Programos apraše pateiktą ir susitikimo su VU administracija metu išgirsta informaciją, visos studentams teikiamos paramos rūšys ir paramų intensyvumas pakankami, veiksmingi ir neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams bei VU vidaus teisės aktų nuostatomis.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.*

Programos apraše pažymima, jog informacija apie studijas teikiama fakulteto, akademinių ir karjeros konsultantų bei Studijų programos komiteto lygmenyse. Siekiant supaprastinti pagalbos prašymo procedūrą, VU sukurtas specialus e-pašto adresas, kuriuo, turintys klausimų, gali kreiptis nuotoliniu būdu. Vėliau, e-pašto adresą administruojantys asmenys, specifinį klausimą peradresuoja konkrečiam specialistui/konsultantui. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto svetainėje (<https://www.mf.vu.lt/>) išskirta speciali skiltis, skirta studijuojantiems. Siekiant atsižvelgti į besimokančiojo užimtumą, svetainėje numatyta išankstinės interesanto

registracijos galimybė akademinio konsultanto ir ar studijų skyriaus darbuotojo konsultacijoms. Skiltyje studentams/Jūsų galimybės/pagalba studentams (<https://www.mf.vu.lt/studentams/jusu-galimybes/pagalba-studentui>) teikiama informacija apie Akademinio konsultavimo, studento pažymėjimo, apgyvendinimo, įmokų už studijas, paskolų, studijų kainos kompensavimo, stipendijų, karjeros paslaugų, psichologo konsultacijų, teisininkų konsultacijų ir mokymosi metodų ir kt. kausimais.

Tad įstojusiems teikiama informacija apie studijas ir teikiamos studentų konsultavimo paslaugos yra pakankamos ir lengvai prieinamos kiekvienam norinčiam jas gauti. Informacija apie studijas ir studentų konsultacijas pateikta aiškiai ir suprantamai. Nuotolinė komunikacija leidžia greitai sureaguoti į studentų klausimus, esant reikalui nukreipti juos specialistams ir gauti iš jų greitą atsakymą.

Pagrindiniai Programos išskirtinumai:

1. Programos rengėjai siūlo tinkamus studentų atrankos ir priėmimo kriterijus ir tinkamą jų viešinamą, išnaudojant patikimas viešinimo priemones.
2. VU teikiama akademinė, finansinė, socialinė psichologinė ir asmeninė parama bei intensyvumas neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams bei VU vidaus teisės aktų nuostatomis ir yra pakankamai veiksmingi.
3. Atsižvelgiant į stojančiųjų užimtumą, VU Medicinos fakulteto internetinėje svetainėje numatyta išankstinės įdomios registracijos galimybė akademinio konsultanto ir ar studijų skyriaus darbuotojo nuotolinėmis konsultacijoms.

Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:

Nepakankamai aiškūs užsienyje įgytų kvalifikacijų ir dalinių studijų metu įgytų žinių pripažinimo klausimai. Ypač turint mintyje, jog optometrininko profesijos įteisinimas dar tik žengia pirmuosius žingsnius ir ypatingai aukštos kvalifikacijos specialistų Lietuvoje vis dar stokoja.

Pataisymai, kurie buvo atlikti reaguojant į ekspertų pastabas:

Ekspertų komentaras: Nepakankamai aiškūs užsienyje įgytų kvalifikacijų ir dalinių studijų metu įgytų žinių pripažinimo klausimai. Ypač turint mintyje, jog optometrininko profesijos įteisinimas dar tik žengia pirmuosius žingsnius ir ypatingai aukštos kvalifikacijos specialistų Lietuvoje vis dar stokoja.

Atsakymas: Į ekspertų pastabą, VU atsakė nuorodomis į elektroninius dokumentus, reglamentuojančius VU galiojančią tvarką dėl užsienio kvalifikacijų pripažinimo, t. y.

https://www.vu.lt/site_files/Reguliaminas/Pri%C4%97mimo_%C4%AF_Vilniaus_universiteto_studij%C5%B3_programas_taisykl%C4%97s.pdf (žr. 20, 52 punktus, IV skyrių.) ir dėl VU neformaliu ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų įskaitymo: https://www.vu.lt/site_files/Neformaliuoju_b%C5%ABdu_%C4%AFgyt%C5%B3_kompetencij%C5%B3_%C4%AFskaitymo_tvarkos_apra%C5%A1as.pdf.

3.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.*

Programos apraše teigiama, jog studijoms bus taikomi inovatyvūs mokymosi metodai, orientuoti į studentų kūrybiškumo, bendrųjų ir specialiųjų kompetencijų plėtotę.

Dėstymo/ugdymo metodai bus parenkami, priklausomai nuo dėstomo modulio ir studentų poreikių. Bus taikomas klasikinis metodas (paskaita, seminaras, pratybos, laboratoriniai darbai ir savarankiškas literatūros studijavimas), kooperacinis metodas (transformacija, interpretacija ir simuliacija) bei inovatyvūs interaktyvūs įtraukiamieji metodai (informacinėmis technologijomis kuriami scenarijai studentų atliekamų vaidmenų simuliacinėje aplinkoje, su manekonais/muliažais).

Kiekvieno studijų semestro pradžioje pirmojo užsiėmimo metu dėstytojai supažindins studentus su studijų dalyku, jo tikslais, siekiais, turiniu, studijų tvarka, metodais, savarankiško darbo organizavimu ir pasiekimų rezultatų vertinimu. Jei studijų dalyke numatyta, tuomet semestro pabaigoje egzaminų sesijos metu bus laikomi egzaminai. Studentams bus galima pasirinkti jiems priimtinas egzaminų laikymo datas sesijos metu, suderinus su dėstančiais dėstytojais.

VU puikiai pasirengęs kontaktiniam darbui auditorijose su studentais. Tačiau kyla abejonių dėl tinkamo pasirengimo nuotoliniam studijų procesui. Jei paskaitų ir pratybų užsiėmimai gali būti perkelti į nuotolinių studijų terpę, tai laboratoriniai darbai išlieka silpnąja Programos dalimi. Ekspertų grupės susitikimo su asmenimis, galinčiais atsakyti į ekspertų klausimus apie Programai skirtą materialiąją bazę, metu paaiškėjo, jog VU gali pasiūlyti būsimiems optometrininkams vos kelis nuotolinius Fizikos dalyko laboratorinius darbus. Tad akivaizdu, jog pandemijai tęsiantis VU nepavyktų pasiekti visų numatytų studijų rezultatų.

Apibendrinus aukščiau pateiktą informaciją, ekspertų nuomone, VU šiandien susiklosčiusiomis aplinkybėmis ir visuomenei stengiantis priimti pandemijos iššūkius, nepajėgi pilnai užtikrinti aukštos kokybės mokymo ir mokymosi proceso, atsižvelgiant į studijuojančiųjų poreikius ir/arba Programos aprašo rengėjai nepateikė pakankamai aiškos informacijos ir/ar argumentų patvirtinančių, jog VU pavyks pasiekti Programos studijų rezultatus, naudojant aprašo rengėjų siūlomas priemones ir realizavus jų siūlomus mokymo/mokymosi procesus.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.*

Kaip pažymėta Programos apraše, VU stengiasi užtikrinti tinkamas sąlygas socialiai pažeidžiamų grupių ir/ar specialiųjų poreikių turintiems studentams. Užtikrinimas pasireiškia suteikiant galimybę studentams naudotis įvairiomis kompensacinės technikos priemonėmis, padedančiomis studijų procesą pritaikyti pagal individualius poreikius, naudotis lankstesnėmis atsiskaitymo formomis, individualizuojant studijų procesą pagal studentų spec. poreikius. VU neįgaliųjų asmenų reikalų koordinatorius/ė, studijuojančiam prašant, parengia aplinkos pritaikymo negalią turinčio studento poreikiams planą. Atsiradus konkrečiam poreikiui, studijuojantis kviečiamas/a užpildyti anketą, padėsiančią veiklą koordinuojančiam asmeniui geriau suprasti spec. poreikio esmę ir užtikrinti jo savalaikį patenkinimą. Informacija apie VU strategiją šiuo klausimu viešai prieinama adresu: <https://www.vu.lt/gyvenimas-universitete/studentams>.

Apibendrinant galima tik pasidžiaugti, kad VU užtikrinamos palankios sąlygos studijuoti socialiai pažeidžiamų grupių bei specialiųjų poreikių turintiems studentams.

- *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

VU netoleruoja akademinio nesąžiningumo. Kaip tvirtinama Programos apraše bei ekspertų grupės susitikimuose su VU atstovais, suinteresuotais Programos vykdymu, dėstytojai ir studentai supažindinami ir vadovaujasi bendraisiais akademinio sąžiningumo principo reikalavimais, reglamentuojančiais nusirašinėjimą, pasakinėjimą, ruošinukų naudojimą, elektroninių ir virtualiojo ryšio priemonių naudojimą ir kitus akademinės etikos pažeidimus. Studijuojantiems iškilus abejonių dėl žinių vertinimo objektyvumo ir/ar egzamino proceso

organizavimo, studijuojantys motyvuotu prašymu kreipiasi į VU fakulteto administraciją, o iškilusius ginčus nagrinėja akademinės etikos komisija, vadovaudamasi Ginčų komisijos bei akademinės etikos komisijos nuostatais. Argumentuotus prašymus Akademinės etikos komisijai gali teikti kiekvienas universiteto studentas ne vėliau kaip per vieną mėnesį, skaičiuojant nuo tos dienos, kurią pažeidimas padarytas ar paaiškėjo. Šis terminas, esant svarbioms termino praleidimo priežastims ir motyvuotam pareiškėjo prašymui, Ginčų nagrinėjimo komisijos sprendimu gali būti atnaujintas, jei nuo pažeidimo padarymo ar paaiškėjimo praėjo mažiau nei 6 mėnesiai.

Studijuojantieji, motyvuotu prašymu, gali ir nesikreipti į padalinio Ginčų nagrinėjimo komisiją, o pateikti jį Centrinei ginčų nagrinėjimo komisijai. Suinteresuoti asmenys gali su tvarka susipažinti Centrinės ginčų nagrinėjimo komisijos nuostatuose, prieinamuose viešai internete, adresu: https://www.mf.vu.lt/images/Dokumentai/CGNK_nuostatai.pdf.

Išvada: Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politika Vilniaus universitete sėkmingai įgyvendinta. Sukurtos komisijos turi sukaupę ginčų nagrinėjimo patirtį. Informacija apie ginčų nagrinėjimo tvarką prieinama viešai internete.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.*

VU tinklapyje (<https://www.vu.lt/studijos/studentams/studiju-eiga/vertinimas-skolos-apeliacijos#apeliacijos>) viešai prieinama informacija apie apeliacijų ir skundų dėl studijų proceso teikimo tvarką. VU akademinio Kamieninio padalinio ginčų nagrinėjimo komisija nagrinėja ginčus, susijusius su mokslo ir studijų veikla, tarp padalinio vykdomus studijų dalykus studijuojančių ir padalinio bendruomenės narių. Norintis pateikti prašymą, raštu kreipiasi į Kamieninio akademinio padalinio ginčų nagrinėjimo komisiją, nurodydamas savo duomenis, pašto adresą, telefono numerį bei apibūdindamas prašymo esmę, pažeidimo turinį ir aplinkybes ir pasirašydamas prašymą (nebent prašymas teikiamas VU informacinėje sistemoje). Nuotolinio susitikimo metu VU administracija žodžiu patvirtino VU egzistuojant apeliacijų ir skundų tvarkai ir tai, kad prašymus komisijai gali teikti bet kuris VU studijuojantis studentas ir/ar dėstytojas.

Išvada: Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūros reglamentuotos, skelbiamos viešai VU tinklapyje.

Pagrindiniai Programos išskirtinumai:

VU užtikrinamos labai palankios sąlygos studijuoti socialiai pažeidžiamų grupių bei specialių poreikių turintiems studentams.

Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:

Aukštoji mokykla šiandien, stengiantis priimti pandemijos iššūkius, nesudaro įspūdžio esanti pakankamai pasirengusi užtikrinti aukštos kokybės mokymo ir mokymosi proceso, atsižvelgiant į studijuojančiųjų poreikius arba ekspertiniam vertinimui nepateikė aiškių įrodymų. Naudojant Programos apraše siūlomas priemonės ir realizavus siūlomus mokymo/mokymosi procesus mažai tikėtina, jog pilna apimtimi galima pasiekti Programos numatytus studijų rezultatus.

Pataisymai, kurie buvo atlikti reaguojant į ekspertų pastabas:

Ekspertų komentaras: Aukštoji mokykla šiandien, stengiantis priimti pandemijos iššūkius, nesudaro įspūdžio esanti pakankamai pasirengusi užtikrinti aukštos kokybės mokymo ir mokymosi proceso, atsižvelgiant į studijuojančiųjų poreikius arba ekspertiniam vertinimui nepateikė aiškių įrodymų. Naudojant Programos apraše siūlomas priemonės

ir realizavus siūlomus mokymo/mokymosi procesus mažai tikėtina, jog pilna apimtimi galima pasiekti ketinamos vykdyti Programos numatytus studijų rezultatus.

Atsakymas: Į ekspertų pastabą, VU atsakė, jog mokykloje sukaupta nuotolinio mokymo patirtis leidžia sukurti puikias galimybes mokytis nuotoliniu būdu bei derinti kontaktinius ir nekontaktinius užsiėmimus. **Atsakyme nėra jokių aiškių argumentų, tekstinės informacijos ar elektroninių nuorodų, patvirtinančių, jog VU ketinimas pagrįstas, o suplanuotas studijų procesas realiai įgyvendinamas.**

3.5. DĖSTYTOJAI

- *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.*

Programos studijų dalykus dėstys 45 dėstytojai (38 – VU (0,5 etato krūviu), o 7 – kviestiniai (krūvis nenurodomas)). Programos akademinio personalo 31 dėstytojas turi mokslo laipsnį (68,89 proc.), jų tarpe 16 proc. profesorių, 22 proc. docentų, 20 proc. asistentų, 11 proc. jaunesniųjų asistentų ir 31 proc. lektorių. Į studijų procesą bus įtraukti tyrėjai ir praktikai - numatomų dėstytojų akademinės veiklos patirtis beveik 14 metų, o praktinės veiklos patirtis – 18 metų. Programos kūrėjai į praktikų organizavimo procesą planuoja įtraukti darbdavius.

Dėstytojų kvalifikacija nekelia abejonių. Dėstytojų kvalifikacija tenkina kvalifikacinius reikalavimus ir yra pakankama numatomiems studijų rezultatams pasiekti. VU sudarytos geros sąlygos dėstytojams kelti savo kvalifikaciją ir profesinį tobulėjimą. Dėstytojai kvalifikaciją kelia specialiuose kursuose, seminaruose, mokslinėse/praktinėse konferencijose, stažuotėse, vykdydami konsultacinę/ekspertinę veiklą, dalyvaudami tarptautinių mainų programose ar moksliniuose projektuose. Dauguma dėstytojų anglų kalbos žinios atitinka kalbos žinojimo B2 ar C1-C2 lygius. Todėl Programos rengėjai numato galimybę studijų Programą ateityje vykdyti anglų kalba pritraukiant užsienio šalių studentus.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją ir statistinius duomenis, galima teigti, jog Programoje dirbsiančių dėstytojų kvalifikacija ir kompetencijos yra pakankamos siekiant Programoje numatytų studijų rezultatų.

- *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

Kaip paminėta *Programos* apraše ir patvirtinta nuotolinio ekspertų grupės susitikimo su VU administracijos atstovais metu dėstytojų edukacinei kompetencijai tobulinti VU biudžete numatytos lėšos. Tačiau kompetencijų tobulinimui lėšas taip pat gali skirti Programos socialiniai partneriai (sėkmingai veikiančios optikos įmonės ir regos korekcijos priemonių bei optometrinės diagnostinės įrangos gamintojai), rėmėjai bei tarptautinės organizacijos. VU administracija planuoja, jog dalis organizuojamų priemonių, skirtų pedagoginių kompetencijų tobulinimui, bus VU akademiniam personalui nemokamos, raginant personalą jose dalyvauti. Tobulinti kompetencijas dėstytojus įpareigoja dėstytojų kvalifikacijos per kadenciją atestacinė sistema.

Apibendrinant galima teigti, jog VU sudarytos puikios sąlygos dėstytojų kompetencijų tobulinimui ir VU suinteresuotas dėstytojų kompetencijų tobulinimu.

Pagrindiniai Programos išskirtinumai:

VU sudarytos puikios sąlygos dėstytojų kompetencijų tobulinimui. VU suinteresuota dėstytojų kompetencijų tobulinimu.

Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:

Programos apraše nepakankamai aiški informacija apie Programos vykdymui numatytų kviestinių dėstytojų darbo krūvį.

Pataisymai, kurie buvo atlikti reaguojant į ekspertų pastabas:

Ekspertų komentaras: Programos apraše nepakankamai aiški informacija apie Programos vykdymui numatytų kviestinių dėstytojų darbo krūvį.

Atsakymas: Į ekspertų pastabą VU atsakė, jog mokykla turi šioje srityje ilgametę patirtį. Į VU kasmet atvyksta kviestiniai lektoriai iš kitų universitetų. Jau rengiant šią Programą, užmegzti ryšiai su Latvijos universiteto, Švedijos Karolinskos universiteto Optometrijos katedromis. Šių ir kitų universitetų dėstytojai bus kviečiami kviestiniais lektoriais, panaudojant mobilumo skatinimo lėšas. **Tačiau apie kviestiniams dėstytojams numatomą skirti darbo krūvį VU atsakyme neužsimenama.**

3.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.*

Programos reikmėms VU planuoja panaudoti savo turimas akredituotas praktikos bazes: VšĮ Vilniaus universiteto ligoninę Santariškių klinikas (adresu: Santariškių g. 2, Vilnius), Valstybinį patologijos centrą, VšĮ VU Ligoninės Santaros klinikų filialą (adresu: P. Baublio g. 5, Vilnius), Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius) licencijuotus optometrijos paslaugų teikimui optometrijos kabinetus ir optikas. Studijų proceso teorinę ir praktinę dalis planuojama vykdyti VU Medicinos fakulteto centriniuose rūmuose (adresu: M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius), VU Gyvybės mokslo centro Neurobiologijos ir Biofizikos, VU Fizikos fakultete esančiose auditorijose, mokomosiose klasėse, laboratorijose. Specialiąsias studijas planuojama vykdyti VU ligoninės Santariškių klinikų patalpose. Medicinos fakulteto auditorijos aprūpintos modernia optometrine įranga, simulatoriais, plakatais, mokomąją literatūra, kompiuteriais ir kt. įranga, skirta regos nustatymui/koregavimui išmokti. Paskaitoms/seminarams patalpų pakanka.

Ekspertų grupės nuotolinio susitikimo su asmenimis, galinčiais parodyti Programai skirtą materialiąją bazę ir atsakyti į ekspertų klausimus, metu paaiškėjo, jog praktinių įgūdžių formavimui patalpų ir specializuotų kabinetų, aprūpintų specializuota optometrine įranga, neatrodo esant pakankamai, ypač turint mintyje, jog į Programos studijas planuojama priimti per 40 studentų ir tuo pačiu siekiant užtikrinti efektyvų mokymosi procesą. Susitikimo metu rengėjai pademonstravo ekspertų grupei vos keletą optometrininko parengimui reikalingų praktinių įgūdžių formavimo vietų, kurios, mokymo tikslais gali būti panaudotos jau šią minutę. Tuo atveju, jei Programa, teigiamo įvertinimo atveju bus pradėta vykdyti, Programos rengėjai paruošė ir vertinimui pateikė Programos materialinės bazės gerinimo planą (žr. Priedas 02 2020-06-22), kuriame išdėstė Programos materialinės bazės gerinimo planą, pažymint savo ketinimą plėsti ir tobulinti materialinę bazę tiek, kad ji pilnai tenkintų Programos poreikius, įskaitant bibliotekos fondus (t. y. užsiprenumeruojant 22 duomenų bazines, 12 atvirosios prieigos duomenų bazines ir talpyklų bei 4 statistinių duomenų bazines), laboratorijas/simuliacines sales, programinę ir laboratorinę įrangą (t. y. įsigyjant OphtoSim Mobile, Oftalmoskopijos simulatorių). Kaip matyti plane, materialinės bazės tobulinimui gali prireikti gana didelių investicijų. Konkrečiai, laboratorijos įrengimui ir įrangai bus skirta per

100 tūkst. eur. (50 % VU Medicinos fakulteto biudžeto, o likusią dalį žada finansuoti socialiniai partneriai, t. y. suteikti praktikų bazines, ko-finansuotų laboratorijos įrengimą, suteiktų studijoms reikalingas patalpas). Materialinės bazės tobulinimui planuojama panaudoti dalį 2014-2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto "Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas" 9.1.1. programos "Studijų aplinkos ir infrastruktūros koncentravimas, tobulinimas ir informacinių sistemų plėtra" lėšų ir skirti jas laboratorijos steigimui.

Apibendrinant, galima daryti išvadą, jog, pradėjusi vykdyti Programą, VU pajėgi sukurti pakankamus materialiuosius išteklius ir užtikrinti optometrininkų efektyvų mokymosi procesą bei galimybę pasiekti Programos rezultatus.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

Racionalūs bet kartu ir pakankami ištekliai gali užtikrinti Programos studijų proceso aukštą kokybę. Didele dalimi studijų proceso kokybė taip pat priklauso nuo VU reguliariai atliekamų vidinių programos vertinimų kokybės ir konstruktyvių patobulinimų efektyvumo, kaupiant duomenis, juos analizuojant ir skelbiant viešai analizės rezultatus, stebint grįžtamąjį ryšį ir greitai priimant reikalingus sprendimus, nuolat gerinant/atnaujinant studijoms reikalingus materialinius išteklius, keliant dėstytojų kvalifikaciją, tobulinant studijų programos vadybą, skatinant inovatyvesnių dėstymo/rezultatų vertinimo metodų taikymą ir periodiškai atnaujinant studijų programą, atsižvelgiant į sparčiai kintančius visuomenės ir darbo rinkos poreikius. VU reglamente numatyta, jog studijų programos kokybę užtikrina ir ją tobulina Studijų programos komitetas (SPK), vadovaudamasis Studijų programos komiteto nuostatais (<https://www.vu.lt/site/files/SD/Studentams/st. reglamentuojantys dok/SPK nuostatai galutinis 2018.pdf>). Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimu ir atnaujinimu rūpinsis 5 SPK nariai, kurių tarpe dėstytojai, studentai ir socialiniai partneriai. SPK sudėtį, Medicinos fakulteto dekanas teikimu, tvirtins kamieninio akademinio padalinio taryba, kuriai SPK, vadovaudamasis galiojančia tvarka, atsiskaitys už programos vykdymą kartą per vienerius metus. Tad SPK aktyvios veiklos rezultate gali būti sėkmingai įgyvendintas *Programos materialinės bazės gerinimo planas* (žr. Priedas 02 2020-06-22), kuriame numatyta papildyti/atnaujinti bibliotekos fondus, laboratorijas/simuliacines sales, programinę ir laboratorinę įrangą, panaudojant VU Medicinos fakulteto biudžeto, socialinių partnerių ir dalį 2014-2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto "Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas" 9.1.1. programos "Studijų aplinkos ir infrastruktūros koncentravimas, tobulinimas ir informacinių sistemų plėtra" lėšų.

Pagrindiniai Programos išskirtinimai:

Atsižvelgus į VU materialinės bazės gerinimo/tobulinimo planus ir sėkmingai juos įgyvendinus galima užtikrinti optometrininkų rengimo efektyvų procesą ir galimybę pasiekti numatytus studijų programos rezultatus.

Pagrindiniai Programos tobulintini aspektai:

1. Programos studijų dalykų dėstymui šiandien turima VU materialinė bazė dar nepakankama, siekiant užtikrinti efektyvų studijų procesą, aukštą kokybę ir galimybę pasiekti numatytus studijų rezultatus. Programos apraše nepateikta materialinės bazės gerinimo/tobulinimo plano Gantt'o diagrama, kuri paaiškintų kaip greitai bus bandoma atnaujinti/patobulinti esamą materialinę bazę, užtikrinančią efektyvų studijų procesą ir galimybę pasiekti numatytus studijų rezultatus.
2. Bent dalis numatomos įsigyti įrangos (duomenų bazės, simulatoriai), skirtos Programos vykdymui, potencialiai gali būti skirta gydytojų oftalmologų rengimui.

Programos apraše trūksta informacijos/diskusijos apie planuojamos įsigyti įrangos racionalų panaudojimą, ją naudojant kitose studijų programose (pvz. vientisosios Medicinos studijų, Oftalmologijos rezidentūros studijų programose) ir galimybes pritraukti lėšas iš skirtingų finansavimo šaltinių. Iš aprašo rengėjų pateiktos informacijos nepakankamai aišku, kokios VU galimybes pritraukti papildomas lėšas ir/ar patirtį, jas numatant jau vykdomų programų poreikių tenkinimui.

3. Priede 01 2020-09-03 „Silpnaregystės ir regos reabilitacijos“ darbuose (98 psl.) rekomenduojamos literatūros sąrašė nurodomas 1979 m. leidimo vadovėlis. Kyla klausimas, ar tikrai nėra naujesnių/naujesnės redakcijos ir šiuolaikinius mokslo pasiekimus atspindinčių vadovėlių.

Pataisymai, kurie buvo atlikti reaguojant į ekspertų pastabas:

Ekspertų komentaras: Programos studijų dalykų dėstymui šiandien turima VU materialinė bazė dar nepakankama, siekiant užtikrinti efektyvų studijų procesą, aukštą kokybę ir galimybę pasiekti numatytus studijų rezultatus. Programos apraše nepateikta materialinės bazės gerinimo/tobulinimo plano Gantt'o diagrama, kuri paaiškintų kaip greitai bus bandoma atnaujinti/patobulinti esamą materialinę bazę, užtikrinančią efektyvų studijų procesą ir galimybę pasiekti numatytus studijų rezultatus.

Atsakymas: Aukštoji mokykla planuoja, jog tik patvirtinus Programą, VU MF įsigys perspektyviniame materialinės techninės bazės atnaujinimo plane numatytas mokymo priemones, bendradarbiaujant su Fizikos fakultetu. Materialinė bazė bus atnaujinama iki prasidedant studijoms. Tam bus naudojamos VU ir socialinių partnerių Programos paramai skirtos lėšos. Atsakymas paaiškina Programos apraše esantį netikslumą ir atrodo logiškai pagrįstas ir priimtinas.

3.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.*

VU turi pakankamai efektyvių priemonių ir potencialą, siekiant užtikrinti Programos kokybę, pritaikant vidinio kokybės užtikrinimo procedūras, tokias kaip studijų programų bei suteikiamų kvalifikacijų tvirtinimą, stebėseną bei vertinimą, studentų rezultatų vertinimo, kompiuterinio egzaminavimo ir plagiatų patikros sistemų diegimą ir tobulinimą, dėstytojų pedagoginės kompetencijos gilinimą, naujai priimto akademinio personalo įvadinę programas, studijų išteklių ir akademinės/kultūrinės/socialinės paramos studentams užtikrinimą, karjeros paslaugų teikimą, grįžtamojo ryšio iš studijų proceso dalyvių organizavimą, informacijos apie kokybės tobulinimo geriausias patirtis sklaidą, gerosios studijų kokybės praktikos sklaidą bei studentų įsitraukimą. Visomis aukščiau išvardintomis priemonėmis ir procedūromis neabejotinai galima užtikrinti aukštą studijų kokybę. VU egzistuojanti studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistema pakankamai veiksminga, siekiant Programos studijų rezultatų.

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.*

VU Medicinos ir Fizikos fakultetų administratoriai bei Programos rengėjai ir dėstytojai susitikime su ekspertų grupe ne kartą akcentavo, jog studijų programų kokybės užtikrinimo procese aktyviai dalyvauja fakulteto studentai (jų nuomonę atstovauja VU Studentų atstovybė) ir su fakultetais bendradarbiaujantys ir fakultetų akademinės veiklos rezultatu suinteresuoti socialiniai partneriai. Studentų atstovų dėka, studentų nuomonę apie studijų programas

kokybę gali išgirsti fakulteto taryba, dėstytojų atestacijos komisijos, Studijų programos komitetas. Jų nuomonė svarbi visais svarstomais, su studijų tobulinimu susijusiais klausimais.

Socialinių partnerių įtraukimas į vidinį kokybės užtikrinimą numatytas per jų dalyvavimą profesinės praktikos procese ir dalyvavimą komisijų darbe. Programos rengėjai planuoja bendradarbiauti su visomis Lietuvos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigomis, bendrijomis, asociacijomis, savivaldybėmis, verslo atstovais, organizuojant studentų praktikas bei bendrus studijų ir mokslo projektus. Socialinius partnerius numatyta kviesti į SPK narius, raginti dalyvauti sprendžiant Programos turinio klausimus, skatinant teikti siūlymus, susijusius su taikymu labiausiai tinkančių mokymo metodų ir rengiamų specialistų/studijų programos turinio sąsajų su darbo rinkos poreikiais. Socialinių partnerių įtraukimą galima suaktyvinti panaudojant VU Alumnų bendruomenės galimybes, bendradarbiaujant su Lietuvos Optometrininkų asociacija ir Mažųjų optikų asociacija.

Apibendrinant aukščiau pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, jog numatytas VU Medicinos fakulteto studentų ir socialinių partnerių įtraukimas į Programos vidinį kokybės užtikrinimą turėtų būti pakankamai veiksmingas, siekiant užtikrinti optometrininkų efektyvų mokymosi procesą bei galimybę pasiekti Programos studijų rezultatus.

Pagrindiniai Programos išskirtinumai:

VU sukurta pakankamai veiksminga studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistema.

III. REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos, į kurias VU turi atsižvelgti per 10 d. d. nuo išvadų projekto gavimo dienos:

1. Aiškiai įvardinti visas Programos specialiųjų gebėjimų kompetencijas. Vykdant Programą jų sąrašą būti pasirengus pavišinti studijuojantiems lengvai prieinamose vietose ir tinkamu laiku.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

2. Programos rengėjams, kartu su VU administracija, rekomenduojama išsiaiškinti universiteto galimybes ir ketinimą racionaliai panaudoti planuojamus įsigyti materialinius studijų vykdymo išteklius (prieigos prie duomenų bazių, simulatoriai), atsižvelgiant į kitų universitete vykdomų studijų programų poreikius ir patiekti savo siūlomą planą ekspertų vertinimui juo papildant Programos aprašą ir/ar priedus.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

3. Papildyti priedą „Priedas O 1 2020-09-03“ ir/ar Programos aprašą paaiškinimu/argumentais, jog *Banginė Optika* studijų dalyko laboratorinių darbų (temomis: *Šviesos difrakcija, jai (?) sklindant per optines sistemas* ir *Furjė optika ir jos panaudojimas optinių atvaizdų korekcijai*) užduotis studentai suspės atlikti per 1 akad. val.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta tik dalinai. VU atsakyme nepateikti argumentai, kodėl Programos rengėjai mano, jog skaidymas aukščiau paminėtų studijų dalyko į dvi dalis pagerins studijų kokybę ir studentų pasiekimus bei kodėl kitus studijų dalykus reiktų studijuoti jų neskaidant. Peršama mintis, jog kiti studijų dalykai mažiau svarbūs, siekiant aukštos studijų kokybės ir studentų labai gerų pasiekimų.

4. Programos aprašą rekomenduojama papildyti informacija pagrindžiant:

- (i) poreikį *Neurobiologija ir regimasis suvokimas* (10 kr.) skaidymo į dvi dalis, dėstomas 3-ajame ir 5 semestruose (žr. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas, 17-18 psl.), ir *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas*, studijų dalyko skaidymo į dvi dalis, dėstomas 4-ajame ir 6-ajame semestruose;
- (ii) kaip, Programos rengėjų nuomone, tokios temos kaip (žr. Priede 01 2020-09-03, 88-89 psl. <...> Psichologijos mokslo samprata. Psichologijos tyrimų sritys. Psichikos raida. Psichinių reiškinių rūšys: psichiniai procesai, psichinės būsenos ir psichinės savybės. Elgesio apibūdinimas. Žmogaus raidos eigoje vykstantys fiziniai, psichologiniai ir socialiniai pokyčiai. <...>; <...> Psichologijos tyrimo metodai.<...>; <...> Objektivių duomenų apie psichinius reiškinius rinkimo būdai: stebėjimas ir savistaba, eksperimentas, pokalbis ir anketos, žmogaus veiklos produktų analizė, testavimas, klinikinis metodas, psichofiziologinis tyrimas. Tyrimo duomenų kokybinė ir kiekybinė analizė ir apibendrinimas. <...> ir/ar žr. pvz. <...> Tarpkultūrinio bendravimo ypatumai. Bendravimas ir kultūrinės dimensijos (individualizmas, kolektyvizmas; monochroniškumas, polichroniškumas). Kultūra ir konfliktas. Tarpkultūrinio bendravimo barjerai.<...>; ir <...> Edukologija: samprata ir sandara. Edukologijos dalykas, mokslo sistema. Ugdymas ir kultūra Ugdymo principai, tikslai. Sudėtinės ugdymo dalys. Žmogus - ugdymo objektas ir subjektas. Žmogaus socializacija.<...> siejasi su studijų dalyko pavadinimu: *Akių judesiai ir binokulinis regėjimas*?

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

5. Programos aprašą rekomenduojama papildyti informacija apie tai, kokia VU galioja tvarka ir kaip ji bus taikoma užsienyje įgytų būsimo optometrininko kvalifikacijų ir dalinių studijų metu įgytų žinių pripažinimui.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

6. Rekomenduojama paaiškinti prieštaravimą tarp *Mokslinio tyrimo metodologija ir bakalauro baigiamasis darbas* studijų dalyko, studijuojamo 3-ojo, 6-ojo ir 8-ojo semestrų metu (žr. Programos aprašas, 3 lentelė (žr. 17 psl.) ir 5 lentelė (23 psl.)) apimtis sudaro 5 + 5 + 10 = 20 kr. ir 4-oje lentelėje (žr. 20 psl.) pateiktų duomenų, kuriais teigiama jog baigiamojo darbo apimtis 15 kr. Rekomenduojama pateikti informaciją apie Programos bendruosius universitetinių studijų dalykus, skirtus studentų bendrųjų akademinių žinių ir kompetencijų lavinimui bei tobulinimui, argumentuojant, kokius bendrųjų universitetinių studijų dalykus Programos rengėjai numatė būsimam optometrininkui.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

7. Rekomenduojama Programos apraše, skirsnys „Mokslinės veiklos planai su studijų kryptimi, kurioje numatoma vykdyti programą, susijusioje mokslo kryptyje, jų finansinis pagrindumas“ (žr. 33-36 psl.) ir priede „Priedas 03 2020-06-22“ patikslinti pateiktą informaciją.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta tik dalinai. VU paaiškino, jog Programos aprašas pateiktas vertinimui 2020 metais, todėl mokslinė produkcija už 2020 metus neįtraukta. Ekspertai su Programos aprašu ir jo priedais susipažino tik 2021 m. sausio mėn. Tad taip ir lieka neaišku, kodėl planuojamų Programos dėstytojų 2020 m. mokslinė produkcija neįtraukta produkcijos aprašą.

8. Rekomenduojama patikslinti informaciją apie Programos vykdymui numatytų kviestinių dėstytojų darbo krūvį.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta tik dalinai. VU atsakyme/paaiškinime informacijos apie Programos kviestiniams dėstytojams numatomą skirti darbo krūvį neužsimenama.

9. Rekomenduojama papildyti Programos aprašą materialinės bazės gerinimo/tobulinimo planu, kuriame būtų paaiškinta, kaip greitai tikimasi atnaujinti/patobulinti esamą materialinę bazę, užtikrinančią efektyvų studijų procesą ir galimybę pasiekti numatytus studijų rezultatus.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

10. Rekomenduojama numatyti priede „Priedas 01 2020-09-03“ nurodyto vadovėlio „*Silpnaregystės ir regos reabilitacijos*“ alternatyvas, kuriose atsispindėtų šiuolaikiniai mokslo pasiekimai silpnaregystės ir regos reabilitacijos srityje.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

Kitos rekomendacijos:

1. Programos vykdymą aukštajai mokyklai rekomenduojama pradėti tik gavus patvirtinimą, jog profesinė optometrininko kvalifikacija jau įtraukta į valstybės reglamentuojamų profesijų sąrašą.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta.

2. Programos vykdymui reikalingą praktinę dalį (t. y. studentų laboratorinius darbus) rekomenduojama planuoti, atsižvelgiant į šiandien visuomenei iškilusius pandemijos iššūkius, bei numatant, jog pandemija gali užsitęsti ir ar atsinaujinti, sukuriant poreikį vykdyti Programą nuotoliniu būdu visa apimtimi, t. y., įskaitant ir laboratorinius darbus.

Į ekspertų pastabą atsižvelgta tik dalinai. VU atsakyme nėra jokių aiškių argumentų, tekstinės informacijos ar elektroninių nuorodų, patvirtinančių, jog VU ketinimas pagrįstas, o suplanuotas studijų procesas realiai įgyvendinamas.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS

Vilniaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Optometrija* vertinama teigiamai

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	3
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	3
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	4
6	Studijų materialieji ištekliai	3
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	4
	Iš viso:	23

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

3-Gerai (sritis plėtojama sistemškai, be esminių trūkumų)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupė:

1. Prof. Artūras Jukna (grupės vadovas), akademinės bendruomenės narys
2. Doc. dr. Arvydas Gelžinis, akademinės bendruomenės narys
3. Vytautas Kučinskas, studentų atstovas